

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **B. S.**, zast. Mgr. Michaelou Kasper Beňovou, advokátkou se sídlem Masarykova 1250/50, Lysá nad Labem, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 1. 2014, č. j. OAM-7/LE-LE18-K03-2013, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 6. 2015, č. j. 62 Az 3/2014 – 64,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne ze dne 3. 1. 2014, č. j. OAM-7/LE-LE18-K03-2013 (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o žádosti stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany tak, že se jí mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

I. Vymezení věci

[2] Úvodem považuje Nejvyšší správní soud za vhodné stručně připomenout dosavadní vývoj v právě posuzované věci. Z předloženého správního spisu lze zjistit, že stěžovatelka do České republiky přicestovala 4. 1. 2013 se svojí dcerou s pozměněnými padělanými doklady. V žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že má iránskou národnost, matka i otec žijí v Íránu ve městě Shiraz, je schopna se domluvit anglicky a je vdaná. V Íránu žila ve městě Shiraz a pokud se týká cestování, pak pobývala občas mezi lety 2003 – 2006 ve Spojených arabských emirátech v Dubaji. Vyznává islám – šíismus, ona nikdy ani nikdo z rodiny nebyl politicky angažován, má vysokoškolské vzdělání a pracovala 5 let jako učitelka. Svou vlast opustila 1. 5. 2012 z důvodu, že chtěla žít s manželem, který musel z Íránu odejít proto, že mu zabavili majetek, sympatizoval

s bahaisty. Když mu bylo podruhé vyhrožováno, odešel. Letěli do Turecka, pak jeli autem, šli pěšky a pluli lodí do Řecka a odtud odletěli do ČR. Nejsou ekonomičtí uprchlíci, chtějí najít bezpečné místo k životu. V případě návratu hrozí nebezpečí jejímu manželovi.

[3] Při pohovoru k žádosti dne 17. 1. 2013 do protokolu uvedla, že z Íránu do Turecka vycestovala na vlastní doklady. Důvodem opuštění Íránu byl její manžel, nechtěla ho opustit. Manžel se zabýval prodejem zboží, které nebylo legální, zpřístupňoval lidem televizní stanice, které nebyly dostupné. Myslí si, že to bylo důvodem jeho problémů, které spočívaly v zabavení zboží v obchodě. Poté ho hledali doma a zabavili počítač, notebook. Kvůli obavám se stěžovatelka přestěhovala ke svým rodičům. Pak ji navštěvovali u jejích rodičů. Celkem se jednalo asi o 4-5 návštěv. Dále uvedla, že nesouhlasila s předpisy, učební látkou, kterou učila, šla svou cestou a byla za to pokárána. Myslí si, že v případě návratu jí a dceři nehrozí nebezpečí, ale manželovi ano. O bahaí se ona nezajímala, zajímalo to jejího manžela.

[4] Následující pohovor proběhl dne 17. 10. 2013, kdy byla dotazována na incident, který se měl manželovi stát v roce 2011. Uvedla, že když se manžel vrátil domů, kulhal, bolelo ho koleno, byl otřesený a později řekl, že byl unesen a po výslechu unesen na neznámé místo. Nějakou dobu byl doma, asi 4 nebo 5 dnů, pak byl u lékaře. Manžel díky tomu, že je synem vlivného otce, měl štěstí, za nějakou dobu zase začal montovat satelity, ale ona měla strach. Muži, kteří přišli k jejím rodičům, měli na manžela zatykač. Hledali jej i u jeho rodičů.

[5] Krajský soud v napadeném rozsudku poukázal na to, že z rozhodovací činnosti je mu známo, že ve věci manžela stěžovatelky a jejich dcery bylo soudem rozhodováno pod sp. zn. 62 Az 4/2014 a žalobě nebylo vyhověno.

[6] Soud dospěl k závěru, že pouhá skutečnost, že stěžovatelka je manželkou muže, který má problémy z důvodu svého nezákonného podnikání, v žádném případě nelze podřadit pod azylově relevantní důvod, zároveň ona neměla se státními orgány žádné problémy. Azylové důvody dle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu nebyly dány. Dle § 13 uvedeného zákona může být azyl udělen pouze na základě rodinné vazby k jiné osobě, které byl azyl udělen, což není případ stěžovatelky. V otázce humanitárního azylu nic v žalobě nenamítala, soud konstatoval, že žalovaný se přezkoumatelným způsobem v odůvodnění rozhodnutí s touto otázkou vypořádal, přičemž neshledal po vyhodnocení rodinné, sociální i ekonomické situace důvod pro udělení humanitárního azylu. Dále se soud zabýval nebezpečím vážné újmy. Hrozbu výslechu při návratu pod vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu podřadit nelze.

[7] Rozhodnutí žalovaný přesvědčivě a dostatečně odůvodnil. Nebylo shledáno, že by byla stěžovatelka na svých právech v průběhu správního řízení jakkoliv zkrácena. Krajský soud nezohlednil ani nově předložené skutečnosti, že v době svého pobytu v České republice se sblížila s křesťanstvím, neboť k tomuto došlo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu konstatoval, že tyto skutečnosti mohou být posouzeny v případě nové žádosti o mezinárodní ochranu nebo jiném správním řízení z hlediska respektování zásady non-refoulement, přičemž výsledek bude podléhat soudnímu přezkoumání dříve, než by mělo dojít k navrácení do země původu.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[8] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatelka kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

pokračování

[9] Krajský soud v jejím případě i ve věci manžela nesprávně posoudil možnost udělení azylu dle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. V podrobnostech odkazuje na odůvodnění kasační stížnosti manžela, u kterého se domnívá, že byly naplněny znaky pronásledování dle zákona o azylu. Stěžovatelka dále namítá, že žalovaný měl v její věci hodnotit důsledněji příběh manžela. Soud se však vůbec nezabýval jeho pronásledováním, zejména pak jeho napadením. Azylový příběh manžela byl v řízení u žalovaného nesprávně vyhodnocen. Pokud jde o azylově relevantní důvody, stěžovatelka odkazuje na příslušnost k sociální skupině, a to k rodině. Její manžel musel opustit Írán z důvodu pronásledování, a proto je v případě svého návratu ohrožena.

[10] Krajský soud dále nesprávně posoudil podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Nezhlednil nově předložené skutečnosti, že se stěžovatelka a její manžel stali křesťany již v průběhu roku 2013. Tuto skutečnost uvedla v řízení před krajským soudem a doložila ji vyjádřením sboru Církve bratrské v Horní Suché 30. 9. 2014. Ona i její manžel by z důvodu přijetí křesťanství byli v případě návratu do své vlasti ohroženi nebezpečím vážné újmy. Tento důkaz měl být proveden s ohledem na princip plné jurisdikce.

[11] Vznáší námitku podjatosti tlumočnicka přítomného při jednání krajského soudu dne 3. 6. 2015. Tlumočnick byl muslimského vyznání a během jednání se na stěžovatelku jako osobu s rozdílným vyznáním obracel s tím, že nemůže být křesťanka, že musí být muslimka. Jsou zde pochybnosti o správnosti provedeného tlumočení. Tuto námitku neměla stěžovatelka možnost vznést při jednání krajského soudu, neboť jediný způsob komunikace se soudem byl právě prostřednictvím tohoto podjatého tlumočnicka.

[12] Přijatelnost kasační stížnosti stěžovatelka odvozuje ze zásadního pochybení krajského soudu při výkladu procesního práva, které mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení.

[13] Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[14] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti trvá na správnosti jím vydaného rozhodnutí. Dostatečně podrobně se zabýval žádostí stěžovatelky o mezinárodní ochranu. Její námitky nemají opodstatnění, což ostatně podrobně vyhodnotil i krajský soud, s jehož odůvodněním se žalovaný plně ztotožňuje

[15] Navrhuje odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost nebo její zamítnutí pro nedůvodnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatelka je zastoupena advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[17] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“.

[18] Soud nespatřuje v namítaných skutečnostech přesah vlastních zájmů stěžovatelky, a to v mezích vytyčených výše citovaným usnesením prvního senátu.

[19] Stěžovatelka odvozovala své azylové důvody od svého manžela. Jeho azylový příběh shledal žalovaný (rozhodnutí ze dne 7. 1. 2014, č. j. OAM-6/LE-LE18-K03-2013) a následně i krajský soud (rozsudek ze dne 10. 4. 2015, č. j. 62 Az 4/2014 – 86) jako nevěrohodný. Z úřední činnosti je soudu známo, že kasační stížnost jejího manžela proti uvedenému rozsudku krajského soudu byla Nejvyšším správním soudem odmítnuta pro nepřijatelnost usnesením ze dne 1. 10. 2015, č. j. 9 Azs 108/2015 – 87.

[20] Předmětem přezkumu nynějšího řízení není rozhodnutí žalovaného, ani rozsudek krajského soudu týkající se manžela stěžovatelky. Soud se tedy nemůže zabývat tím, zda žalovaný či krajský soud ve vztahu k manželovi zohlednili veškeré relevantní skutečnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2004, č. j. 4 Azs 147/2004 – 81). Stejně tak se soud nemohl zabývat tím, zda byly manželem stěžovatelky tvrzené skutečnosti hodnověrným způsobem vyvráceny a zda tedy krajský soud či žalovaný v uvedených rozhodnutích nepostupovali v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 5 Azs 66/2008.

[21] Soud se proto zabýval pouze relevantními námitkami, které se týkají azylového příběhu stěžovatelky.

[22] Ve vztahu k možnosti udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné učinit závěr, že vyvíjela ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Ona ani členové její rodiny se politicky neangažovali, stěžovatelka sama veřejně neprezentovala jakékoliv své názory a přesvědčení. Hodnocení žalovaného i krajského soudu bylo proto zcela správné.

[23] Pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu musí žadatel kumulativně splnit následující kritéria: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít odůvodněný strach; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování; (4) ochrana v zemi původu selhala; (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (podrobně srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 - 119).

[24] Soud má za to, že podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu naplněny nebyly. Přestože stěžovatelka tvrdí, že může být pronásledována kvůli příslušnosti k sociální skupině, a to rodině, tak v jejím případě nelze hovořit o naplnění podmínky odůvodněného strachu z pronásledování. Nevyvíjela žádnou politickou či jinak odporující činnost, stála mimo jakýkoli zájem státních orgánů, nelegálního podnikání manžela se neúčastnila. Následně mohla ze země legálně vycestovat, přičemž státní orgány musely akceptovat souhlas udělený údajně pronásledovaným manželem. Tento souhlas je pro legální vycestování z Iránu dle zpráv ze země původu podstatný (viz Společná zpráva z ověřovací mise v Teheránu, únor 2013). V této souvislosti soud zdůrazňuje, že u manžela stěžovatelky žalovaným nebyly shledány důvody pro udělení azylu či jiné formy mezinárodní ochrany, přičemž toto rozhodnutí obstálo v přezkumu správních soudů. Jeho obavy z pronásledování byly vyhodnoceny jako nevěrohodné.

[25] Nesprávné posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu namítala stěžovatelka ve vztahu k nehodnocení přechodu ke křesťanství. Tyto skutečnosti uvedla až v řízení před krajským soudem.

pokračování

[26] Otázkou hodnocení nových skutečností, které stěžovatel tvrdí a dokládá až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, se již Nejvyšší správní soud zabýval. Dospěl k závěru, že „[s]oud bude povinen prolomit pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. z důvodu možného porušení čl. 8 Úmluvy pouze ve výjimečných případech. A to tehdy, pokud (1) stěžovatel v řízení před soudem uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu, (2) tyto skutečnosti nebyly bez vlastního zavinění stěžovatele předmětem zkoumání správního orgánu, (3) zároveň se o těchto skutečnostech lze domnívat, že by mohly být relevantní pro možné udělení doplňkové ochrany, a (4) soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení“ (srov. rozsudky č. j. 5 Azs 15/2010 – 76 a č. j. 5 Azs 3/2011 – 131).

[27] Krajský soud hodnotil okolnosti týkající přechodu ke křesťanství jako skutečnosti, ke kterým došlo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Správně neshledal naplnění čtvrté podmínky. V řízení o udělení mezinárodní ochrany žadatel může podat opakovanou žádost, pokud splní podmínky přípustnosti dle § 10a písm. e) zákona o azylu. Krajský soud měl za to, že nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v případném novém správním řízení, proto neshledal důvod k prolomení pravidla stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. a nepřistoupil k posouzení důvodnosti nově uplatněných skutečností.

[28] Pokud až v řízení o kasační stížnosti stěžovatelka namítla, že tyto skutečnosti se vztahovaly již k roku 2013, tak tím spíše krajský soud nemohl prolomit pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. Za těchto okolností nejsou naplněny shora uváděné podmínky, tj. (1) stěžovatel v řízení před soudem uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu, (2) tyto skutečnosti nebyly bez vlastního zavinění stěžovatele předmětem zkoumání správního orgánu. Pokud se tedy přechod ke křesťanství měl udát již v roce 2013, měla stěžovatelka tyto skutečnosti tvrdit v řízení o udělení mezinárodní ochrany, které bylo ukončeno vydáním žalobou napadeného rozhodnutí 3. 1. 2014.

[29] Jako nedůvodnou soud hodnotil i námitku podjatosti tlumočnicka přítomného na jednání krajského soudu dne 3. 6. 2015. Procesní právo účastníka řízení spočívající v možnosti uplatnění námítky podjatosti je spjata s koncentrační zásadou. Dle § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník řízení může namítnout podjatost tlumočnicka do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí námitku podjatosti uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Z protokolu o jednání před krajským soudem vyplývá, že stěžovatelka byla poučena o možnosti vznést námitku podjatosti dle § 8 odst. 5 s. ř. s., během jednání žádná námitka podjatosti vůči tlumočnickovi uplatněna nebyla, z protokolu není patrný ani žádný nestandardní průběh jednání před soudem. Pokud tedy stěžovatelka zjistila důvod podjatosti při jednání, měla tuto námitku vznést během jednání před krajským soudem. Námitka vznesená v řízení o kasační stížnosti je opožděná, a proto k ní soud nepřihlížel.

[30] Nad rámec výše uvedeného soud podotýká, že tato námitka je zjevně účelová a navíc velmi obecná. Neříká, v čem konkrétně mělo špatné tlumočení spočívat, a jaký to mělo příp. vliv na řízení před krajským soudem.

IV. Závěr a náklady řízení

[31] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[32] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. října 2015

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu